

H. P. Blavatskyn ”Salainen oppi”

I

H. P. Blavatskyn 'Salainen oppi', tieteen, uskonnon ja filosofian yhdistelmä, on julkaistu painosta ruotsinnoksena Teosofisen seuran Skandinavian osaston kustantamana Tukholmassa vv. 1985-1898 yhteensä 36 vihkosena (hinta 75 äyriä vihkolta – koko teos n. 40 mk v. 1898).

H. P. Blavatskyn huomattavimman ja laajimman teoksen ”The Secret Doctrinen” ruotsinnos on näinä päivinä saatu valmiiksi ja lienee ennen pitkää saatavissa kirjakaupoista. Tilajaat ovat jo saaneet kappaleensa. Suurta yleisöäkin kiinnostanee kiinnittää huomionsa tähän vuosisatamme merkellisimpään kirjaan.

Sen kirjoittajan nimenhän tuntee jokainen, joka on kuullut jotakin uudenaikaisesta teosofiasta, sillä H. P. Blavatskyhan antoi ensimmäisen sysäyksen tälle merkilliselle liikkeelle, joka nyttemmin on levinnyt kaikkialle maailmaan ja epäilemättä vaikuttanut syvästi aikamme ajatteluun.

Tästä vuosisatamme ensimmäisestä teosofian julistajasta on liikkeellä mitä vastakkaisimpia huhuja. Hänen vihamiehensä ovat pilkanneet ja panetelleet häntä ja löytäneet hänestä kaikki mahdolliset viat, kun hänen ystävänsä ja ihailijansa ovat sen sijaan kilvan häntä ylistäneet. Milloin on häntä sanottu koko historiallisen ajan tai ainakin vuosisatamme suurimmaksi petkuttajaksi, milloin taas maailman vapahtajaksi, Jeesuksen ja Buddhan vertaiseksi. Totuus kulkenee kultaista keskitietä, mutta H. P. Blavatsky on epäilemättä aikakautemme kiintoisin persoonallisuus, ”yhdeksänentoista vuosisadan sfinksi”, eikä hänen kiihkeinkään vihamiehensä ole koskaan kieltänyt hänen loistavaa älyään eikä hänen miltei yliluonnollista voimaansa. Vaikka hän oli elämänsä viimeiset vuodet sairas liikarasisituksesta – hän oli vuodesta 1876 totuttautunut päiväkaudet istumaan kirjoituspöytänsä ääressä – teki hän siitä huolimatta lannistumattomalla innolla työtä suorittaakseen loppuun lähetystehtävänsä aina siihen saakka kunnes kuolema vapautti hänen henkensä toukokuussa 1891.

Varmaankaan hänellä ei olisi ollut niin monia vastustajia, jos hän olisi tyytynyt julistamaan salaisia oppeja, joita hän sanoi olevansa määrätty tuomaan julki maailmassa. Mutta kun hän samalla sanoi omaavansa valtaa salattuihin luonnonvoimiin esittämällä kaikenlaisia ”okkultisia ilmiöitä”, so. fysikaalisia kokeita, joita ei voitu selittää tunnettujen luonnonlakien perusteella, paljasti hän luonnollisesti akilleenkantapänsä, johon sivistynyt maailma heti iski keihäänsä, se maailma, joka vasta hiljattain oli ennättänyt omaksua kaiken salaperäisen kieltävän materialismin. H. P. Blavatskyn muutamille asiasta kiinnostuneille Intiassa esittämät ilmiöt tulivat nimittäin tunnetuiksi Euroopassa A. P. Sinnetin kirjan ”The Occult World” (Salattu maailma) välityksellä. Lontoon Psykkinen seura (Society for Psychical Research), joka tutki fenomenalismia, mutta ei vielä silloin uskonut magiaan eli ihmisen kykyyn hallita omalla tahdonvoimallaan luonnon salaisia voimia, lähetti ennakkoepäilyksin erään jäsenensä herra Hodgsonin Intiaan tutkimaan asiaa. Tämä *post festum* suoritettu tutkimus päättyi siihen, että Mr. Hodgson kirjoitti laajan raportin (tämä raportti on mm. se lähde, josta K. af Geijerstam ammensi tietonsa), jossa hän lausui mielipiteenään, että H. P. Blavatsky (joka silloin oleskeli Euroopassa) oli perin pohjin pettänyt sekä Mr. Sinnettiä että kaikkia niitä kunniallisia ja rehellisiä englantilaisia, jotka Mr. Sinnetin kirjassa olivat vakuuttaneet ilmiöiden olleen aitoja . . . Myöhemmin on kuitenkin sama herra Hodgson selittänyt, että hänen on saamiensa kokemusten perusteella tunnustettava, että sellaisia ”ihmetekoja”, joita H. P. Blavatskyn vakuutettiin suorittaneen, *todellakin voidaan suorittaa*.

Olkoon tuon asian laita miten tahansa, H. P. Blavatsky on kuollut, ja se, joka tuntee vain sen pahan, mitä hänestä on kerrottu, ei tunne häntä täysin – jos lainkaan. Hän on suorittanut merkillisen työn, ja tulevaisuuden tehtäväksi on jäänyt osoittaa, kuinka pitkälle sen vaikutukset tulevat ulottumaan.

Uudenaikainen teosofia itse asiassa väittää olevansa *ilmestys* – ei tietenkään sanan kristillisessä merkityksessä, vaan paljon luonnollisemmassa ja järkevämmässä mielessä: unohtuneiden tai salassa

pidettyjen totuuksien julistus ihmiskunnalle, totuuksien, joita ovat säilyttäneet inhimillisen kehitysvaiheen ylittäneet olennot. Tämä tuotiin esille jo silloin kun teosofinen liike alkoi, kun Teosofinen seura perustettiin New Yorkissa v. 1875, ja H. P. Blavatskyn ensimmäinen suurteos ”Isis Unveiled” pian sen jälkeen ilmestyi. Tämä kirja, ”Paljastettu Isis”, herätti suunnatonta huomiota Amerikassa. Siinä annettiin selvästi hämmästyneen maailman tietää, että kautta aikojen oli ollut olemassa totuuden tietoon vihittyjen mestarien Salainen veljeskunta. Nämä ihmiset olivat rakkaudesta totuuteen lannistumattomalla päättäväisyydellä voittaneet alemman luontonsa ja kehittäneet itsessään korkeamman jumalaisen minän, joka saattoi heidät välittömään yhteyteen kaiken tiedon lähteeseen, ja antoi heille, muille ihmisille käsittämättömän, vallan luonnonvoimiin. Nämä suuret henget olivat opettaneet H. P. Blavatskya ja lähettäneet hänet herättämään ihmiskunnassa uudelleen eloon uskon jumalaiseen alkuperäänsä, joka usko oli käytännössä hävinnyt tänä materialismin aikakautena; ja samoin kuin H. P. Blavatsky meidän päivinämme, niin olivat historian kuluessa sellaiset miehet kuin Jeesus, Buddha, Zoroaster, Pythagoras, Plato ja lukemattomat muut olleet heidän lähettämiään lähettiläitä – jotkut heistä täydellisiä mestareita, kuten Jeesus ja Buddha, toiset, kuten H. P. Blavatsky, vain opetuslapsia . . .

Amerikasta muutti tuo ihmeellinen nainen Intiaan, mutta 80-luvulla hän palasi Eurooppaan kirjoittaakseen rauhassa uutta teostaan ”Salaista oppia”, joka aluksi oli tarkoitettu ”Paljastetun Isiksen” jatkoksi. Mutta ne selvitykset ja tiedot, joita kirjailija sai korkeammasta lähteestä, laajenivat siinä määrin, että ”Salainen oppi” muovautui lopulta täysin itsenäiseksi ja vieläkin laajemmaksi salaisen viisauden esitykseksi. Tätä teosta on sen vuoksi pidettävä H. P. Blavatskyn huomattavimpana teoksena, ja sitä suositellaan tutkimuskohteeksi niille, jotka haluavat syvemmin perehtyä teosofisiin oppeihin.

Teos ilmestyi v. 1888 Lontoossa. Koska sen ilmestymistä oli kauan odotettu, laajat piirit vastaanottivat sen kiinnostuneina.

”Kirja on suuressa määrin sekä merkillinen että kiinnostava”, lausui joku ilmoittaja Pall Mall Gazette'ssa, „merkillinen siksi, että se todistaa suunnattoman laajasta, merkillisestä, ikivanhasta tiedosta – kiintoisa, sillä se valaisee maailmanuskontoja ja niiden syntyä.”

Kiiruhdamme yhtymään tähän lausuntoon. ”Salainen oppi” on kaiken kaikkiaan aivan erikoislaatuinen kirjallinen tuote. Vaikka kirjoittaja oli syntyperältään venäläinen ja vasta varttuneella iällään oppi englanninkielen, on Salainen oppi kirjoitettu sellaisella taidolla, että eloisa esitystapa tempaa lukijan mukaansa kaikkein mutkikkaimmissa ja vaikeatajuisimmissakin kohdissa; teoksessa on kohtia, jotka yllättävät merkillisellä runollisella kauneudellaan ja taas paikkoja, jotka osuvat ihmisen syvimpään tajuntaan. Teos on täynnä lainauksia koko historiallisen ajan kaikista mahdollisista oppineista teoksista, ja monet näistä sitaateista ovat otetut sellaisista harvinaisista teoksista, jotka ovat vain Lontoon ”British Museumissa” tai Vatikaanin kirjastossa Roomassa. Tämä on sitäkin merkillisempää, kun Blavatsky ei ollut suinkaan mikään tieteellisesti sivistynyt yliopistonainen – vaan ainoastaan seikkailijatar-parka, joka kirjoitti kirjan, joka saattoi ymmälle mitä oppineimmat professorit. Jälkeenpäin on tosin yritetty todistella, että ”Salainen oppi” samoin kuin ”Paljastettu Isis” ovat vain suurta humbugia, koska ne ovat suurimittaista kirjallista varkautta useista kirjoista (katso Karl af Geijerstamin teosta ”Den avslöjade Isis”).

Kaikki tuollaiset paljastukset ovat luonnollisesti arvokkaat, koska ne varoittavat teosofeja valmistamasta ”Salaiselle opille” sitä samaa surullista kohtaloa, joka on tullut muiden ilmoitettujen kirjoitusten, esim. Raamatun, osaksi, nimittäin sitä, että niitä pidettäisiin erehtymättöminä auktoriteetteina. Ja H. P. Blavatskyn kunniaksi mainittakoon, että hän itse aina huomautti siitä, että hänen kirjoituksiaan ei pidä pitää minkäänlaisina ilmestyksinä sanan jokapäiväisessä merkityksessä. ”Salaisen opin” esipuheessa hän sanoo: ”Näitä totuuksia ei esitetä suinkaan minään jumalaisena ilmoituksena; tekijän tarkoitus ei ole myöskään omistaa itselleen sitä kunniaa, että hän olisi se, joka ensimmäisen kerran maailmanhistorian aikana on tuonut tämän salaisen viisauden ihmiskunnan tietouteen. Sillä se tietous, mikä sisältyy tähän teokseen, voidaan löytää hajoitettuna tuhansiin teoksiin, joista koostuvat suurten aasialaisten ja alkuperäisten eurooppalaisten uskontojen pyhät kirjoitukset. Tämä tietous on kätkeytyä hieroglyfeihin ja symboleihin, ja se on tähän asti jäänyt huomaamatta tämän

salaavan naamion vuoksi. Tämä teos on yritys liittää näiden vanhimpien asiakirjojen sisällitys yhdeksi ja samaksi kokonaisuudeksi”.

Toiselta puolen kadottavat kaikki väitteet, että ”Salainen oppi” on plagiaatti, merkityksensä, kun ottaa huomioon, että H. P. Blavatsky aina painotti sitä, että se mitä hän kirjoitti ja opetti, on luettavissa kaikkien aikojen mystikoiden, okkultistien, alkemistien, kabbalistien, suurien filosofien ja teosofien kirjoista ja muistiinpanoista. H. P. Blavatsky vain liitti yhteen ja selitti sitä, mikä heidän teoksissaan oli hämärää ja irrallista.

”Salainen oppi” on kaiken kaikkiaan erittäin kiintoisa kirja, ja jos lukija on kiihkoton ja ennakkoluuloton, hän varmasti tulee sekä nauttimaan että hyötymään sen tutkimisesta. Tietenkin tuntuu lukeminen aluksi raskaalta, ja monen into on jäähtynyt, kun hän on ollut huomaavinaan kirjassa puutteita sekä järjestelmällisyyden että yhtenäisyyden suhteen. Mutta on kohtuutonta vaatiakaan, että kirja tai ylipäänsä teosofia kiinnostaisi muita kuin niitä, jotka syventymällä sen henkeen pyrkivät tajuamaan sitä. Me olemme liiaksikin tottuneet näkemään elämässä ja luonnossa vain tuhansia erilaisia vaihtuvia muotoja, kun mystikko sen sijaan jatkuvasti kiinnittää katseensa Ainoaan Elämään ja muodon takana piilevään henkeen. Muutoin on pidettävä mielessä, ettei ”Salainen oppi” tuo esille koko muinaista viisautta, vaan ainoastaan sen muutamia oppeja, niin että kaikkalainen järjestelmien rakenteleminen törmää ylipääsemättömiin esteisiin.

Teosofia on nimittäin niin sanotun *Viisaususkonnon* tiettyjen peruspiirteitten uudenaikaiseen muotoon puettu esitys. Viisaususkonto oli kaikkialle levinnyt maailmankatsomus kauan, kauan sitten, jolloin koko ihmiskunta puhui yhtä ja samaa kieltä. Tämän viisaususkonnon henkinen sisältö vaipui kuitenkin unohduksiin ja tuli käsittämättömäksi ja samalla salaiseksi, samalla kun ihmiskunta kehittyi yhä aineellisempaan suuntaan; mutta alkuperäisiä asiakirjoja sen synnystä ja sen opeista on olemassa tänä päivänä Salaisen veljeskunnan suunnattomassa maanalaisessa kirjastossa.

Juuri sellaiseen okkultiseen asiakirjaan pohjautuu H. P. Blavatskyn teos „Salainen oppi”. Se on ikivanha, palmunlehdille laadittu käsikirjoitus, joka nykyaikaiselle kemialle tuntemattomin menetelmin on tehty kestäväksi sekä tulen, ilman että veden hävittävät vaikutukset. Sen nimi on *Dzyanin kirja* – eli *Jumalaisen tiedon kirja* – ja se on kirjoitettu *senzar*-illa, erällä salaisella kielellä, jota aikakausien viisauteen vihityt adeptit käyttävät ja ovat aina käyttäneet. Joukko 'lauluja' tästä kirjasta julkaistaan käännöksenä ”Salaisessa opissa”, ja nuo yhdeksäntoista laulua sekä eräät niitä selvittelevät okkultiset kommentaarit muodostavat sen perusaineiston, jota H. P. Blavatsky määrättiin selvittämään ja julkaisemaan sellaisessa muodossa, että nykyinen sukupolvi sen tajuaisi.

Kirjansa sisällöksen madame Blavatsky on jakanut kahteen tukevaan osaan, joissa kummassakin on lähes 800 isoa sivua. Ensimmäisen osan nimilehdellä on ”Cosmogenesis” – maailman synty, toinen osa käsittelee ”Anthropogenesisiä” – ihmisen syntyä. Kumpikin osa koostuu kolmesta osastosta, joista ensimmäinen esittää Viisaususkonnon oppeja maailmankaikkeuden ja ihmisen synnystä, selventäen niitä suurten uskontojen vastaavin opetuksin, toinen osasto käsittelee symboliikan syntyä ja kehitystä ja se on lähinnä eri uskontojen selvittelyä, missä osoitetaan niiden opinkappaleiden ja mysteerien oikea sisältö; ja kolmas osasto liittää tähän okkultisen ja nykytieteen; ja tämän osaston ymmärtää aluksi parhaiten ja sitä kohtaan länsimaalainen lukija tuntee eniten vetäymystä. Siinä esitetään okkultismin oppeja tiettyihin tieteen teorioihin rinnastettuina, ja kirjoittaja tuo voimallisesti esille nykytieteen monien hyväksytyjen hypoteesien välisen ristiriidan, samalla kuin hän tuo julki kunnioituksensa ja ihailunsa tutkimuksen todellisille saavutuksille.

Haluaisimme nyt antaa lyhyen, vaikka tietenkin epätäydellisen kuvan esoteerisista opeista sellaisinaan. Jätämme pois kaikki todistelut, sekä uskontojen analogiatodistukset että tieteen induktiiviset. Näihin voi parhaiten tutustua ”Salaisesta opista”, joka on niitä tulvillaan. Tahdomme vain antaa kuvan alkuperäisestä viisaususkonnosta, joka ”Salaisen opin” mukaan on kaikkien myöhempien uskontojärjestelmien pohjana.

Maailman synty

Maailman kehitystä käsittelevät salaiset opit, jotka ovat ensimmäisen osan ensimmäisessä osastossa, pohjautuvat edellä mainitun Dzyanin kirjan seitsemään lauluun ja niiden kommentaarioihin. Ne avaavat heti ensi lukemalta niin suurenmoisia ja avaria näköaloja, että lukija todella tuntee hengittävänsä itämaisen ajattelun vapaata ja puhdasta ilmaa.

Ensimmäinen vaikutus on kuolinisku sille ahtaalle jumalakäsitykselle, jota länsimaiset kirkot ovat pitäneet yllä kiroamalla uskonoppeihinsa nojautuen vapaa-ajattelijat ja ateistit . . .

Kuka on nostanut sen hunnun, joka peittää Jumaluuden, kuka on tutkinut avaruuden syvyydet? Ei vielä koskaan pelkkä kuolevainen olento. Jumalhengen on oltava siinä ajattelijassa, joka uskaltaa kohottaa katseensa äärettömään. Vain puhdassydämiset tulevat ”näkemään Jumalan”. Ja mitä he näkevät?

Ainoan Todellisuuden, johon verraten kaikki on 'maajaa' – harhaa, Ainoan Alkusyyn, josta kaikki on syntynyt, Ainoan Olemisen, josta kaikki aateskelu on mahdotonta, Ainoan Järjen, jonka olemista ei koskaan tulla tajuamaan.

Autuaseen hurmioon joutuu viisas, kun hän katselee Ehdotonta. Hän tuntee olevansa yhtä sen kanssa, ja hän tietää olevansa se valo, joka loistaa Ikuisuuden pimeydessä. Mutta pimeys ei tajua omaa valoaan, eikä valolla ole alkuperäänsä viittaavaa nimeä.

Sinä mieletön, joka laadit määritelmiä Sille, jota ei voida koskaan määritellä, sinä joka selvittelet Jumalan olemusta etkä edes tunne itseäsi. Voisiko Ehdottomalla olla ominaisuuksia – voisiko se olla viisas, totuudellinen, elävä, rakastava, hyvä, persoonallinen, täydellinen jne. – Se, joka on kaikkien näiden käsitteiden olemus ja niiden alkusyy? Eihän vedestäkään sanota, että se on märkää. Kivi voi olla märkä ja ihminen viisas, mutta eihän Viislaus ole viisas, yhtä vähän kuin Totuus totuudellinen tai Elämä elävä. Ja rakastaisiko Jumaluus, joka on Rakkauden olemus? Tästä Yhdestä ovat kaikki vastakohtat tulleet esiin: minä ja ei-minä, hyvä ja paha, elämä ja kuolema, valo ja pimeys, totuus ja valhe, rakkaus ja viha, ja nämä ovat olemassa harhakuvina ilmennyksen panoraamassa; ikuinen rauha, rikkoontumaton sopusointu, ei-tietoinen kaikkietäisyys vallitsee ikuisessa keskipisteessä, joka on kaikki ja joka ei ole mitään . . .

Mutta vaikka Jumaluuden olemus on käsittämätön, voimme nähdä sen ilmenneenä olemassaolossa, ja tämän ilmennyksen pohjalta voimme nähdä tiettyjä olemuspuolia eli aspekteja, joiden voidaan sanoa niin sanoaksemme sisältyvän Ehdottomaan. Piste on meille nolla, ja nolla on ääretön ympyrä, jota emme voi tajuta, joka on ehdoton Avaruus, puhdas subjektiivisuus (itsekohtaisuus). Tämä piste on kaikkialla eikä missään, ja sen liikunnosta syntyvät loppumattomat viivat, lukemattomat luvut, ympyrän säteet, ja se on ehdoton Liikunto, rajaton tajunta. Ja Jumaluuden kaksi olemuspuolta eli aspektia, jotka voimme ja jotka meidän täytyy ajatella, ovat nämä kaksi: liikunto ja avaruus, tajunta ja aine, henki ja aine, minä ja ei-minä. Mutta huomatkaa tarkoin! Ne ovat alkuaan yhtä, vaikkakin vain korkein puoli meissä vaatii ja aavistaa tämän kaiken käsittävän ykseyden olemassaolon. Kaksinaisuus on meidän nykyisen inhimillisen tajuntamme looginen vaatimus. Eikä edes kaksinaisuus anna meille tyydyttävää käsitystä Ehdottoman ilmennyksestä. Emme pysty ajattelemaan subjektin ja objektin yhteistoimintaa ilman predikaattia eli tajunnan vaikutusta aineeseen ilman välittävää voimaa. Sen vuoksi, kun muodostamme itsellemme kuvan ilmenneestä Jumaluudesta, sen on oltava kolmiyhteinen; sen on koostuttava kolmesta tekijästä, jotta se olisi käsitettävissä ja jotenkin täydellinen.

”Svenska Pressen”, v. 1898(?), suom. Uno Pore
(jatkuu)

H. P. Blavatskyn ”Salainen oppi”

II

Ja tämä Jumaluuden verho, kolminaisuus on: Henki – Elämä – Aine.

Mitä ne ovat? Jumaluuden molemmat aspektit, henki ja aine ja niitä yhdistävä elämä, voima. Henki on subjekti, aine objekti, ja elämä yhdistävä predikaatti. Henki on ikuinen nykyisyys, elämä on aika, mennyt, nykyinen ja tuleva, aine on lennosta temmattu aika kunakin ajankohtana. Henki on puhdas olemassaolo, elämä ainainen tuleminen, aine se, joka on tullut – maailma. Henki on kaiken läpitukenve ykseys, elämä on sen mahdollisuus jakautua moneksi, aine on moninaisuus. Henki on kaikkiallinen tietoisuus, elämä sen kyky ilmetä jakautuneissa tajunnoissa, aine tuhannet yksilölliset tajunnat. Henki on ääretön ajatteleva Järki, ajattelemisen on elämä, ja ajatukset ovat aine . . .

Seuratkamme nyt maailman kehkeytymistä siitä hetkestä alkaen, jolloin lepotila herää työhön. Katselkaamme, kuinka ajatukset syöksähtävät esille Ikuisesta Älystä ja kuinka ne tiivistyvät maailmoiksi . . .

Ensin on siis ääretön Jumaluus, ja sen jälkeen sen ensimmäisenä ulosvuodatuksena Jumaluuden kanssa ikuisesti yhtä oleva persoonaton Järki, Logos, Sana (Jumalan Poika, Brahmaa), josta teologia on tehnyt persoonallisen Jumalan; edelleen, kun aikojen aamulla »annetaan luomiskäskey», seuraavana ulosvuodatuksena ne Jumalat eli korkeat Persoonallisuudet, joiden tehtävänä on valvoa ja ohjata maailmankaikkeuden luomista – Jumala kullekin lukemattomista tulevista aurinkojärjestelmistä. He astuvat ulos olemattomuuden autuuden tilasta vapaaehtoisesti totellen »Jumalan tahtoa» eli jumalaista lakia ja rajattomassa rakkaudessaan olentoja kohtaan, jotka eivät vielä ole olemassa, antaakseen suuren uhrin – luodakseen maailman. Rakkauden ja antamisen laki vallitsee kaikkialla maailmankaikkeudessa. Korkeamman on uhrauduttava alemmalle, että tästä alemmasta voisi syntyä korkeampi. Niin on »luominenkin» jokaisen Jumalan astumista ulos itsestään kutsuakseen esiin olentoja, joiden vuorollaan on tultava jumaliksi. (Vertaa kirjoitelmaa »Teosofin som religion» Humanitas-aikakauslehdessä, vihko II, 1898).

Nuo korkeat persoonallisuudet kehivät ulos itsestään henkiolentojen eli Dhyän Tshoohanien taivaallisia sotajoukkoja; niille on annettu eri nimiä, jotka viittaavat siihen jumal-hierarkian asteeseen, johon ne kuuluvat: arkkienkelit, enkelit, hengen jne. Näistä olennoista tulee »maailmankaikkeuden rakentajat» (kollektiivinen *foohat*). Kaikkialla olevasta kosmisesta periaatteesta – joka on Jumaluuden aineellinen puoli, niinkuin Järki on henkinen puoli ja Foohat yhdyside hengen ja aineen eli voiman eli elämän välillä – »luovat» nimittäin nämä rakentajat koko aineellisen maailmankaikkeuden tähtisummeineen, pyrstötähtineen, aurinkoineen, kiertotähtineen ja kaiken elämän, joka niissä kehittyi. Tällä ei salainen oppi suinkaan kiellä maailmankaikkeuden mekaanista lakisiteistä syntyä, sillä jos jokin maailmanselitys on lakisiteinen, niin on se okkultismin. Se ainoastaan korostaa, kuinka ehdottoman välttämätöntä on, että älyolentoja on oltava ilmenneen kosmoksen jokaisen ilmiön takana tai sisällä. Se opettaa, että rajaton järki väreilee kautta koko maailmankaikkeuden, samoin kuin ikuinen rakkaus. Tätä järkeä, tätä korkeinta Lakia tottelevat kaikki ohjaavat järkiolennot, jotka ohjaavat alkuaineina, »voimina», »liikuntatapoina» jne. tunnetut vaikutukset synnyttäviä luonnonhenkiä.

Maailmankaikkeus uhkuu elämää; ei missään voi sanoa olevan kuollutta kohtaa. Jokainen ilmenneen maailmankaikkeuden atomi on tajunnan, elämän ja muodon kolminaisuus. Näiden kolmen tekijän suhteet ovat lukemattomat, ja tajuisuusasteita on loputon määrä. Mutta koska luku seitsemän on tämän maailmanpäivän eli »luomisen» perusluku, pukeutuu tajunta suurin piirtein ottaen muotoon seitsemällä erilaisella ainekoostumuksen tasolla eli niin sanoaksamme seitsemässä toisiinsa sisältyvissä piireissä oli maailmoissa, joista alin on meidän fyysis-aineellinen maailmamme. Muut kuusi tasoa ylöspäin lukien ovat: puoliaineellinen (karkea astraalinen), vaistonvaraisesti havaitseva eli tunteva (vitaalinen, praaninen), halujen taso (kaaminen), älyn (manasinen) taso, puolijumalainen (buddhin) taso. Nämä tasot voidaan sitten jakaa moniin seitsemäisiin alatasoihin jne. Luomisen tarkoitus saavutetaan juuri siten, että tajunta kulkee seitsemän suuren kehitysvaiheen ja kaiken niihin kuuluvan

kautta, eli toisin sanoin, että monadit – tulevien itsenäisten olentojen siemenet, jotka Jumalat maailmanpäivän sarastaessa »luovat» valamalla omaa elämäänsä periaineeseen – tietämättä jumalaisesta tilastaan käymällä lävitse kaikki tajunnan vaiheet kehittyvät itsevoitettuun ja tietoiseen jumalaisuuteen eli persoonallisiksi jumaliksi. Tämä kehitys tapahtuu elämän kiertokulussa. Henki »laskeutuu aineeseen», muotoa vailla oleva pukeutuu muotoon, ykseys erilaistuu, yleinen yksilöityy noustakseen sitten jälleen kaikkien saavutettujen kokemusten rikastuttamana ainoaan, jakamattomaan, henkiseen elämään. Siten voitaneen sanoa käyttäen erästä kuvaa meidän tasoltamme: henki valaisee liekissä, huokaa tuulessa, kaipaa rannan laineessa, nukkuu kivessä, hengittää kukassa, näkee unta eläimessä ja herää ihmisessä. Vanha kabbalistinen aforismi ilmaisee: »kivi tulee kasviksi, kasvi eläimeksi, eläin ihmiseksi, ihminen henkiolennoksi ja henkiolento jumalaksi.»

Kuten jo huomautimme tämä pitkä kehitys ei suinkaan etene mielivaltaisesti ja sattumanvaraisesti. Päinvastoin, luonnossa ei lainkaan vallitse mielivaltainen hirmuvalta tai sokea kohtalo. Maailmankaikkeus on lakisiteinen. Keskuksessa, itse Olevaisessa lepää salattuna ikuinen ja muuttumaton laki, joka säteinä elämän keskuksesta ilmentää itseään jumalaisina, henkisinä ja luonnon lakeina, jotka ohjaavat kehitystä ja jotka voidaan yhdistää tasapainon ja vaihtelun kaksipuoliseksi laiksi – syysuhteen laki (karma) ja vuorottaisuuden laki (jälleensyntyminen).

Vaihtelun lain – »nousun ja laskeutumisen, vuoksen ja luoteen lain» – on fyysinen tiede havainnut ja todennut kaikkialla luonnossa. Sellainen kuin päivän ja yön, elämän ja kuoleman, unen ja valveillaolon vaihtelu on niin yleisesti tunnustettu tosiasia, niin täysin yleinen ja poikkeukseton, että on helposti ymmärrettävissä, miksi me siinä näemme erään maailmankaikkeuden järkkymättömimmistä peruslaeista.» (Tämä lainaus on peräisin »Salaisen opin» ruotsinnoksesta.) Salainen oppi siten astuu vain askelen eteenpäin, kun se puolustaa sellaisen lain yleispätevyyttä, jonka vaikutukset ovat kaikkialla havaittavissa. Samoin on syysuhteen lain, syyn ja seurauksen lain laita, jonka tiedekin on todennut fyysisen maailmankaikkeuden kaikkien ilmiöiden perustaksi. Miksi siis muut ja korkeammat tajunnanpiirit olisivat tätä etuoikeutta vailla? Okkultistit väittävät, ja hyvillä perusteilla, ettei niin olekaan. Kaikilla aloilla, niin psyykkisellä, älyllisellä, moraalisisella, henkisellä jne., vallitsee sama syysuhteen laki samalla lahjomattomalla ankaruudella kuin aineellisessa maailmankaikkeudessaakin, johon oikeastaan ulottuvat vain sen lopputulokset. Syvempi ja korkeammille tasoille ulottuva näkemys syyn ja seurauksen vuorovaikutuksesta antaa sen vuoksi okkultistille mahdollisuuden saada aikaan fyysisiä ilmiöitä, jotka näyttävät ihmeiltä ja ovat näennäisesti ristiriidassa näkyvän maailman kaikkien luonnonlakien kanssa.

Näiden kahden lain, vaihtelun ja tasapainon lakien kaikkiallisuus antaa perustan salaisen opin otaksumalle, ettei nykyinen ilmennyt maailma ole ainoa. Otaksutun ikuisen tyhjyyden ja vain yhden ainoan luomistapahtuman tilalle, joka heitetään lyhyeksi ajaksi avaruuteen, ties mistä, me saamme siis ikuisen elämän, joka vuoroin uinuu omassa kohdussaan ja vuoroin ilmenee. »Maailmankaikkeus kokonaisuutena on ikuisesti olemassa rajattomana suunnitelmana, tietyn aikakauden kestävästä temmellyskenttänä lukemattomille maailmanjärjestelmille, jotka lakkaamatta syntyvät ja katoavat.» Toiminnan päivät – *manvantarat* – ja levon yöt – *praalajat* – vaihtuvat sekä ikuisesti että ajassa. Jokainen »luominen» merkitsee jonkin sellaisen uudelleen ilmestymistä ja korkeammassa mitassa, mikä on ollut ennenkin olemassa – siis menneen jälleensyntymistä ja uudelleen muotoon pukeutumista. Ja jokaisen manvantaran kuluessa tyhjennetään edellisen vaikutukset ja synnytetään syyt uuteen manvantaraan. Se on karma. Nykyhetki on menneisyyden poika ja tulevaisuuden isä. Sen vuoksi eivät jumalatkaan, enkelitkään jne. ole mitään etuoikeutettuja olentoja, vaan olentoja, jotka aikaisempina maailmankaikina ovat taistelleet itselleen sen täydellisyyden, mikä nyt oikeuttaa heidät »korkeaan asemaansa» luonnon arvojärjestyksessä. Eivät myöskään esimerkiksi eläimet ole sorrettuja olentoja, vaan yksinkertaisesti niitä, joissa monadi ei vielä ole saavuttanut »ihmismonadin» astetta ja arvoa. Mutta sanotaan, että ne seuraavassa manvantarassa »tulevat ihmisiksi», ts. että eläinkunnan monadit silloin tullaan »luomaan» – herättämään uudelleen elämään – yksilöolennoksi, jotka ovat valmiit pyhiinvaellusmatkalle ihmiskunnan kautta.

Palatkaamme nyt »inhimillisen monadin» kehityskulkuun ja tarkastakaamme, millaiseksi se muodostuu karman ja vaihtelun lain ohjaamana.

Manvantaran aikana kehitys tapahtuu seitsemässä ns. kierroksessa; kukin kierros käsittää yhden toinen toistaan seuraavista elämän kierroksista seitsemän ns. sisarplaneetan ympäri, joista kukin edustaa yhtä seitsemästä tajunnan kehityksen vaiheesta ja aineen seitsemästä tilasta. Ensimmäisen kierroksen kuluessa monadi vaeltaa luonnon kaikkien muotojen ja luonnonvaltakuntien kautta, mutta ei ihmisasteen, ja kahden seuraavan kuluessa kaikkien inhimillisten muotojen lävitse. Tämä on tietävästi lyhyessä ajassa tapahtuva aikakausia ennemmin tapahtuneen kehityskaaren toistoa, mutta sellaista toistoa, joka näyttää olevan yleinen ja johtuvan elämän olosuhteista. Ihmissikiökin toistaa kehityksensä alkuvaiheissa kaikki muodot kivistä ylöspäin, ennenkuin se saa ihmismuodon. Ensimmäiset kolme kierrosta merkitsevät »hengen astumista aineeseen» eli kehityksen kulkua »alaspäisellä kaarella», joka on aineen kannalta keskihakuinen (sentripetaalinen) ja hengen kannalta keskipakoinen (sentrifuginen). Kun kehitys on sitten päässyt neljänteen kierrokseen, tapahtuu tämän kierroksen keskikohdalla, so. sisaruspiirin neljännellä planeetalla, se käännekohta, josta alkaa »nouseminen takaisin henkisytyteen». Tällöin vaikuttaa henki keskihakuisena voimana, kun aine silloin on keskipakoinen. Tämä ns. *involuutio* (»kääntäminen sisään») on yksilöllisyyden saavuttamista, ensin luonnollisesta kimmokkeesta – aina viidenteen kierrokseen asti – ja sitten itse ajattelemalla, pyrkimällä ja ponnistelemalla. Tästä käy ilmi, että neljäs kierros – ja sen kanssa analogisesti neljäs planeetta – on alin ja aineellisin, viides samanlainen kuin kolmas, kuudes samanlainen kuin toinen ja seitsemäs ensimmäisen veroinen.

Kun elämän aalto jossakin tietyssä kierroksessa on jättänyt planeetan, tämä astuu yksilölliseen praalajaan, »unen» tilaan, mutta kun elonaalto seitsemännessä kierroksessa hylkää planeetan, »kuolee» planeetta, ja koko ketju joutuu vähitellen saman kohtalon alaiseksi: planetaarinen praalaja, kiertotähtien lepokausi on edessä. Elämä siirtyy nyt uuteen korkeampaan ketjuun, missä näytelmä toistuu täydellisemmässä muodossa. Siten on se planeettaketju, johon maapallomme kuuluu, tällainen kuuketjun jälleensyntymä eli uudelleen muotoon pukeutuminen. Maapallomme on sisaruksistaan neljäs eli aineellisin, ja se – päinvastoin mitä tiede väittää – on vastaanottanut elämänsä äidiltään kuulta, joka nyt kiertää lastaan elävänä ruumiina. Kuusi muuta palloa on meille näkymättömät, koska ne kuuluvat korkeammille tajunnan tasoille ja aineen hienojakoisempiin olotiloihin. Vastaavanlainen on tilanne muiden aurinkoamme kiertävien, näkyvien planeettojen kohdalla, jotka kaikki ovat neljänsiä järjestyssuhteessa vastaaviin sisarpalloon. Vain vihityt mestarit ja kehittyneen selvänäön omaavat henkilöt pystyvät tunkeutumaan »niiden astraaliaineen pilvien lävitse», jotka peittävät katseeltamme lähinnä korkeammat piiritkin.

Me olemme nyt neljännessä kierroksessa (ja neljännellä planeetalla) ja olemme äskettäin – so. muutamia miljoonia vuosia sitten – ohittaneet »käännekohtan». Jokaisella planeetalla kussakin kierroksessa syntyy nimittäin seitsemän juurirotua (kukin koostuen seitsemästä alarodusta, jotka vielä jakaantuvat puolestaan seitsemään perherotuun), ja evoluutio (»ulospäin kehitys») saavutti huippukohtansa neljännessä. Me kuulumme viidenteen juurirotuun, ja hengen involuutio (»kehitys sisään») on alkanut, ja sen tulos on nykyinen ihmiskunta.

(jatkuu)

H. P. Blavatskyn ”Salainen oppi”

III

Ihminen maan päällä

»Salaisen opin» toisessa osassa, joka käsittelee ihmisen syntyä, varsinkin sen ensimmäisessä osastossa, ilmaistaan yksityiskohtaisempia tietoja – jotka ovat otetut saman Dzyanin kirjan kahdestatoista laulusta kommentarioineen – kaikista näistä juuriroduista ja niiden mantereista, toisin sanoen maapallon ja sen asukkaiden historiasta tämän neljännen kierroksemme aikana. Hyvin kiintoisia yksityisseikkoja mainitaan siinä kaikesta ihmiskuntaamme ja ympäröivää luontoamme koskevaa. Siinä selitetään pahan alkuperä, samoin kielen ja uskonnon synty. Sukupuolten välinen ero saa historiallisen valaistuksensa selostettaessa toinen toistaan seuraavia suvunjatkamistapoja eri roduissa; samoin selviävät jumalia, jättiläisiä, kykloopeja, »kolmatta silmää» ja muinaisia eläinhirviöitä koskevat myytit. Darwinin polveutumisopin kumoaa okkultinen oppi apinoiden kehityksestä; »puuttuvan renkaan» ongelma on siten ratkaistu. Myös H. P. Blavatsky tekee kaikkensa vahvistaakseen ja todistaakseen salaisen viisauden teorit niin uskontojen ulkonaisiin oppeihin kuin tieteen tosiasioihin nojautuen, ja lukija saa todellakin sen vaikutelman, että kirjailijatar on »se joka tietää ja osaa», kun sen sijaan tiede, filosofia ja teologia on sokkosilla . . .

Noin 300 miljoonaa vuotta on kulunut siitä, kun nyt tuntemamme ihmisen eteerinen, jättiläismäinen alkutyyppejä ilmestyi planeetallamme, joka silloin oli »taikinamaista» massaa. Sillä vasta vähitellen pitkien geologisten aikakausien kuluessa sai maa suuremman kiinteyden, ja vieläkin myöhemmin ihmisen keho fyysisen muotonsa. Aineellisen tihenemisen huippu saavutettiin neljännen rodun keskipaikkeilla, mutta »ne kierrokset, jotka ovat kuluneet sen jälkeen, ovat jo vieneet meidät jonkin matkaa eteenpäin vastakkaisella ylöspäin nousevalla kaarella . . . maapallo, me itse ja kaikki muukin on pehmennyt sen jälkeen – niin, jopa aivomme».

Ensimmäisen »itsesyntyisen» (valkoisen, so. kuunvärisen) rodun ihmiset – jos heitä voi sanoa »ihmisiksi» – olivat »kuu-isiensä» eetterisiä eli »astraalisia» varjoja, kuu-isien, planeettamme rakentajien, jotka erittivät ne joilta puuttui järki, ajatuskyky ja tahto, omista kupeistaan. »Niiden sisäisellä olemuksella, monadilla eli jumalaisella minällä, vaikka se asuikin maallisen muodon sisällä, ei ollut mitään yhteyttä sen kanssa.» Yhdistävä rengas, yksilöllisyys, »minä olen»-tunne (manas), puuttui vielä. Nämä varjo-olennot asuivat salaperäisellä mantereella, joka ei häviä kuten muut, vaan on määrätty pysymään planeetan aamuhämärästä sen iltaan.

Toista manteretta sanotaan »hyperborealiseksi», ja se »ulottui niemineen ja haarautumiseen etelään ja länteen pohjoisnavalta käsittäen kaiken sen, mitä nykyisin vastaa pohjois-Aasia.» Se oli toisen »hiestä syntyneen» (valkoisen) rodun kotiseutu, rodun, joka oli saanut alkunsa ensimmäisestä rodusta tavalla, mikä muistutti useilla kasveilla havaittavaa »silmikoimista». Myös tämä rotu oli alussa sukupuoleton ja »luuton», ja sillä oli ainoastaan ensimmäinen, alkeellinen inhimillisen ymmärryksen kipinä. Mutta kuta syvemmälle henki laskeutuu aineeseen, sitä selväpiirteisempänä näkyy elämän kaksinaisuus, miehinen ja naisellinen voima. Sen vuoksi kehittyi myös tässä toisessa rodussa *androgyniteetin* eli kaksisukuisuuden ensimmäiset merkit; samalla keho alkoi tulla kiinteämmäksi ja voimakkaammaksi.

Kolmas (keltainen) rotu, »passiivisen joogan pojat» syntyivät hekin jonkinlaisessa »hikoilussa» isistään, ja he olivat heti alusta alkaen *hermafroditteja* (kaksisukuisia). Nämä jättiläismäiset ihmiset – perinnäistaruissa ja jumalaistaruissa mainitut jumalat – asuivat suunnattoman suurella mantereella, joka »ulottui Intian valtamereltä Austraaliaan» ja joka »nyttemmin on kadonnut Tyynen valtameren

syvyyksiin; jäljelle on jäänyt sinne tänne vain muutamia ylänkömaiden korkeimpia huippuja, jotka nyt ovat saaria» (esimerkiksi Pääsiäissaari). Tämä manner on »Salaisessa opissa» saanut nimekseen Lemuria (nimi on eläintieteilijä P. L. Sclaterin keksimä). Sen historia on mitä kiintoisin, sillä siitä tuli ihmissuvun kahteen sukupuoleen jakautumisen ja »viisaudenpoikien ruumistumisen» todistaja. Kolmannen juurirodun ensimmäisten ihmisten lisääntymistavasta kerrotaan seuraavaa. »Heistä tuli munia munivia. Ne »silmut», jotka suvunjatkamisaikoina erottuivat heidän kehoistaan, olivat munan muotoisia; nuo pienet pyöreät silmut kehittyivät suureksi, pehmeäksi, munan kaltaiseksi kasvannaiseksi, joka vähitellen kovettui ja »sikiöajan» jälkeen rikkoontui, jolloin uusi ihmiseläin ilman apua lähti siitä ulos, niinkuin linnut nykyisen rotumme aikana». Molempien sukupuolien ominaisuuksista, jotka aluksi olivat samoin jakautuneina kaikissa olennoissa, alkoivat vähitellen miehiset ominaisuudet ilmetä korostetumpina toisissa, naiselliset ominaisuudet toisissa; ja pitkän pitkien aikojen kuluessa, sillä luonto ei tee äkkihyppäyksiä, ilmestyivät vihdoin viimein nyt tuntemamme fyysisen ihmisen esi-vanhemmat – mies ja nainen. Ja tämä tapahtui yli 18.000.000 vuotta sitten.

Mutta tämä kookas olento, tämä ihminen hyvinmuodostuneine jäsenineen, täynnä fyysistä elämää ja kehollista voimaa – oli kaikesta huolimatta vain eläin: »alemman» luonnon rakentajajumalien työtä, mutta oikeastaan »primaattien» (esi-isien) ensimmäinen vaihe. Sillä sielua ei vielä ollut, silmät katselivat ympärilleen näkemättä mennyttä tai tulevaa, ja kaikkeuden hengen säde, jumalainen monadi harhaili majassaan kuin unelmoiva tuulenhenkäys.

Silloin antoi korkein Jumala käskyn, että vielä kerran on suoritettava »luominen» – sillä niin määräsi armelias Laki.

Ja se Valo, joka oli maailmanjärki, virtasi alas taivaallisesta olotilastaan meidän pienelle planeetallemme, ja sen säteet tunkeutuivat ihmisten kehoihin, niihin asuntoihin, jotka olivat valmistetut näitä säteitä varten. Se oli Jumalan poika, joka ylitsevuotavassa rakkaudessa astui alas maan päälle vapahtaakseen kärsimyksellään pimeydessä vaeltavan ihmissuvun . . .

Tämä oli *mahatin* (viisauden, maailmanjärjen) poikien eli *maanasaputrien* (kolmannen Logoksen) ruumistuminen. Järki, jonka perusta on Jumaluudessa, saavuttaa korkeimman ilmennyksensä, kun se käsittää itsensä järjeksi, so. Jumaluudesta lähteneeksi eli toisin sanoen: voimmeko kuvitella ilmennyttä järkeä vailla ajatusta ja tajuntaa ja vapaata tahtoa, so. ilman tiettyä minää, joka on järkevä? Maanasaputrat olivat sellaisia minäolentoja; yksilöllisyyksiä, älyolentoja, kuolemattomia olentoja, joilla oli vapaa tahto, jotka olivat saavuttaneet korkean kehitysasteen muissa maailmoissa, mutta jotka kuuliaisina jumalaiselle laille, joka määrää: ylemmäs, aina ylemmäs – »pyrkivät tulemaan vieläkin tietoisemmiksi yhdistymällä kehittyneempään aineeseen» ja »heidän täytyi käydä lävitse inhimilliset kokemukset maan päällä tullakseen *kaikkiviisaiksi*». Sen vuoksi ruumistuiivat »viisaudenpojat» kolmannen rodun jättiläisiin. Ja tämä tapaus on saanut nimen »toinen luominen», sekin johtuen suuresta itseuhrista. Se on myös antanut aiheen »langenneiden enkelien» myytille, miltä asia saattaa näyttääkin, kun ajatellaan niin, että ylempi laskeutuu alemman luo (vrt. kirjoitusta »Teosofin som religion» Humanitas-aikakauslehdessä, vihko III, 1898).

Kaikkiällä muotoja luovassa luonnossa syntyy yksilöllisiä eroavuuksia – ominaisuuksien moninaisuushan on aineen perusaate – johon jo viittasimme puhuessamme sukupuolisuuden kehittymisestä. Kolmannen rodun kauniit jumalihmiset eivät suinkaan olleet täysin toistensa kaltaisia ulkonäöltään eikä sisäisesti. Hehän jakaantuivat tiettyihin ala- ja perherotuihin, ja kullakin näistä samoin kuin jokaisella ihmisellä oli oma yksilöllinen leimansa. Ei myöskään järjen valo valaissut yhtäkkiä kaikkien aivoja; maanasaputrojen ruumistuminen tapahtui hitaasti, ryhmittäin, ehkäpä yksilö yksilöltä; se ulottui aina neljänteen rotuun. Siten oli olemassa heti mitä suurimpia eroavuuksia järjen saaneiden joukossa mitä henkevyteen ja älykkyyteen tulee. Monet olivat vielä viattomia hermafroditteja, joita eivät sukupuoliset himot vaivanneet – he olivat vastaanottavimmat jumalaiselle valolle, heihin syntyivät kehittyneimmät viisaudenpojat. Toiset olivat jo täysin kehittyneitä miehiä ja naisia, joiden veri kuohui elämänhalusta, ja monet olivat astuneet niin kauas villissä himossaan, että olivat sekaantuneet eläimiin ja saaneet aikaan hirviöitä, joista tuli nykyisten apinoiden esi-isiä (puuttuva

rengas); he tekivät siis rikoksen luontoa vastaan, tietämättään »synnin». Ja koska kaikki ulkonaisessa maailmassa on vain sisäisen elämän ilmaista, ja kaikki geologiset aikakaudet ja luonnonmullistukset tavallaan riippuvat tai ainakin lankeavat yhteen ihmisen vastaavien kehitysyliimenokausien kanssa, tapahtui nytkin suuria ulkonaisia muutoksia. Se »ikuinen kevät», joka oli vallinnut ensimmäisen, toisen ja osaksi kolmannen rodun ihmisten asuttamalla alueilla, katosi jään ja lumen alle maapallon akselin siirtelyssä. Sen sijaan tuli alituinen vaihtelu ja vaihtelevat vuodenaajat, sade ja pakkanen ja polttava kuumuus. Ihmisen oli pakko rakentaa suojia itselleen ja keksiä vaatteita . . .

Itsensäuhraava sääli sai viisaudenpojat ruumistumaan näihin olentoihin.

Aikakausia kestänyt kärsimys alkoi, tuskallisin, pitkällisin synnytystapahtuma, mitä luonto voi seurata – tapahtuma, joka jatkuu vielä meidän päivinämmme: järjen involuutio (»järjen astuminen aineeseen» – suom. huom.).

Maanasaputrat kykenivät vain lähettämään „säteen» omasta elämästään ihmisten aivoihin – säteen, jota ympäröi heidän omat kuolemattomat ominaisuutensa: yksilöllisyys, vapaa ajatus, vapaa tahto, vapaa muisti. Ja tämä säde ilmeni ihmisissä: orastavana minätietoisuutena, ajatus- ja muistikykyä sekä tahdonvoimana. Mutta kuolemattomien maanasaputrojen toinen olemuspuoli on järjessä oleva itsemääräämiskyky; myös tämän heijastus siirtyi ihmisiin ja nosti heidät entisestä vastuuttomuuden tilasta teoistaan vastuullisiksi olennoiksi.

Tämän kaksinaisen syyn vaikutukset tulivat pian näkyviin. Orastavien älyllisten ominaisuuksien mukana seurasi »hapuileva yritys» laatia kieli. Samaan aikaan kylvettiin ensimmäiset sivistyksen siemenet. Kivistä ja laavasta rakennettiin kalliokaupunkeja, taiteita ja tieteitä ryhdyttiin harjoittamaan. Koko ihmissuvulla oli yhteinen kieli, ja heidän uskontonsa, joka oli suojelusjumalien tietoista palvelemista, oli myös kaikilla sama. Kaikki tämä perustettiin ja suoritettiin »jumalaisten opettajien», pyhien ja tahrattomien »tahdon ja joogan poikien» johdolla. Näistä ihmisistä oli osa sellaisia, joissa järki oli täydellisesti ruumistunut ja jotka sen vuoksi näkivät totuuden valppain katsein; osa oli »jumalien» eli korkeampien olentojen ruumistuksia, olentojen, jotka olivat varta vasten laskeutuneet maan päälle opettaakseen ihmiskuntaa ja ilmoittaakseen sille, miten sen oli käytettävä oikein voimiaan ja kykyjään.

Toiselta puolen huomasi ihminen olevansa aistillinen olento, jossa heräsi tai oli jo herännyt ennen aavistamattomia intohimoja. Kehon elämä (kaama) antoi äänensä kuulua voimakkaasti, ja vaikka orastava minätietoisuus, kun se kohdisti katseensa sisäänpäin, näki jumalaisen alkuperänsä, oli järki liian heikko langettaakseen oikean tuomion – ja ihminen seurasi vastaan sanomatta aistiensa käskyä. Tällä tavoin painui aistillisen järjen siemen kehollisen elämän maaperään, ja luonnollisena seurauksena oli kehitys persoonallisuuden rajoittamaan suuntaan. Järki jakautui kahtia: kuolematon minä vapaine tahtoinen, muisteineen ja ajatuskykyineen jäi yläpuolelle, ja sen kuva, sen kuolevainen »poika», persoona rajoitetusti vapaine tahtoinen, muisti- ja ajatuskykyineen meni omaa tietään syvemmälle »aineeseen».

Meidän on nimittäin muistettava, että laskeutuminen aineeseen täytyi jatkua aina siihen saakka kunnes evoluution keskikohta saavutettiin, mikä tietenkin tapahtui neljännen rodun keskivälissä, kun alaspäinen kaari oli kuljettu ja nousu henkistä kaarta pitkin saattoi alkaa. Neljännen rodun historia on sen vuoksi yhteydessä kolmannen rodun historiaan, jonka välitön jatko se on.

Tämä neljäs (punakeltainen ja ruskeavalkoinen), joka syntyi sukupuolisen yhdyntän tietä kolmannesta, oli sekin jättiläismäinen koholliselta rakenteeltaan (vertaa kaikissa kansansaduissa ja pyhissä kirjoissa, esim. Raamatussa, esiintyviin jättiläisiin) ja asui mantereella, joka sijaitti siinä osassa maapalloa, missä nykyään Atlantin valtameri lainehtii. Lemuria oli sillä välin tulivuorenpurkauksissa ja maanjäristyksissä vajonnut Tyynen valtameren syvyyksiin. Neljäs manner oli nimeltään »Atlantis», ja sen olemassaolo olisi »tieteellinen ja historiallinen totuus», jos me ennakkoluulottomammin ottaisimme huomioon vanhat traditiot. Platonin tunnettu »Atlantiksensaari» oli vain osa suuresta mannermaasta, sen viimeinen jäännös, jonka meri nielaisi syvyyteen noin 11.000-12.000 vuotta sitten.

Lemuriassa aloitettua sivistystyötä jatkettiin Atlantiksessa. Fyysisten ja älyllisten kykyjen kehitys jatkui edelleen henkisten, sielullisten ja moraalisien ominaisuuksien kustannuksella ja saavutti lopulta,

kun käännekohta lähestyi, ennenkuulumattoman korkeuden; se oli sellainen aineellisen kulttuurin kukoistus, josta voimme vain uneksia.

Kieli kehittyi yksitavuisesta agglutinoivaksi, so. liittämällä kantasanaan äänneitä tai äänneryhmiä, ja edelleen siitä taivutusmuotoja käyttäväksi. Ihmiset »liittyivät yhteiskunniksi, ja jumalaisten johtajiensa ohjaamina he rakensivat suuria kaupunkeja, harjoittivat taiteita ja tieteitä ja olivat täysin perillä tähtitieteestä, rakennustaiteesta ja matematiikasta». Vieläkin on jäljellä muistomerkkejä, jotka todistavat näiden vanhojen jättiläiskansojen olemassaolosta, esimerkiksi Pääsiäissaarella, Gobin erämaan laidoilla ja muualla tavatut kivipatsaat, kaikki kallioihin hakatut suunnattomat luola-asunnot, jättiläismäiset ihmisluut, joita on löydetty Misorten luota jne.

Mutta Atlantiksessa esitettiin surullinen, vaikka samalla suurenmoinen näytelmä: huippuunsa kehittynyt aineellinen sivistys, ja sen vastapainona kaiken henkisen elämän miltei täydellinen tuhoutuminen. Vain muutamat harvat liittyivät jumalaisiin johtajiin, noihin alkuperäisiin tieteen, taiteen, filosofian, uskonnon, maanviljelyksen jne. opettajiin, ja kuuntelivat heidän ohjeitaan myös uskonnollisissa ja moraalisisissa asioissa. Useimmat menivät omia teitään, pöyhistelivät tiedoillaan ja taidoillaan ja kuuntelivat vain oman aistillisen minänsä ääntä. Aina »varhaisimmista roduista alkaen jakaantuivat atlantilaiset ihmisrodut oikeamielisiin ja väärintekijöihin; niihin, jotka palvoivat Yhtä Ainoa, näkymätöntä Henkeä luonnossa, jonka säteen ihminen tajuaa itsessään – eli panteisteihin – ja niihin, jotka kohdistivat kiihkeän palvontansa maan henkiin, pimeisiin, kosmisiin, ihmisenkaltaisiin valtoihin, joiden kanssa he tekivät liittoja». Ensinmainitut, »valkoiset», joissa »jumalaisen viisauden kipinä paloi heikentymättömällä loistolla ja saaden yhä suuremman kirkkauden ja voiman, jäivät valituiksi vartijoiksi niihin mysteereihin, jotka jumalaiset opettajat olivat ihmiskunnalle paljastaneet» . . . »Ja perintätieto kuiskaa – minkä myös salaiset opetukset vahvistavat –, että nämä valitut muodostivat sen hierarkian siemenen, joka siitä lähtien ei ole koskaan kuollut . . . joka on uhrautunut maailman syntien puolesta ja pysyy täällä nykyisen manvantaran loppuun tietämättömiä valistaakseen. Vaikka he ovat näkymättömät, he ovat aina läsnä.»

Mutta väärintekijöiden keskuudessa, jotka »tulivat mustiksi synnistä», himmeni muisto niistä taivaan ja maan mysteereistä, jotka he olivat saaneet kuulla ensimmäisinä lapsuusaikoinaan, siinä määrin kuin he käyttivät voimiaan itsekkäisiin tarkoituksiin, ja pyhät viisauksopit »rappeutuivat rahvaan keskuudessa noituudeksi ja muovautuivat ulkonaisiksi (eksoteerisiksi) uskonnoiksi, taikauskoiseksi epäjumalanpalvelukseksi ja ihmisten ja puolijumalien palvonnaksi».

Sellainen oli pahan alku, syy siihen hajaannukseen ja ristiriitaan, joka on vallinnut sen jälkeen niin yksilöiden, kansojen ja niiden erilaisten uskontunnustusten, kuin yleensä totuuden ja sen ulkonaisten ilmennysten, uskontojen välillä. Totuuden, salaisen viisauden, voi nähdä vain henkisesti valaistunut, Vihitty, »uudestisyntynyt», joka on uudestaan luotu kokonaiseksi ihmiseksi ja tullut »Jumalan pojaksi», rajattoman sääliväksi ja rakastavaksi. Tämän vastapainona ovat todellisten mysteereiden ja alkuperäisen viisauden sanoman ulkonaiset kiiltokuvat, joita kaikki eksoteeriset uskontokunnat julistavat.

Mutta Atlantista ja sen rakentajia kohtasi sama kohtalo kuin edellisiäkin mantereita. »Vedenpaisumus» tuli, ja suurin osa maasta ja elävistä olennoista hävisi meren aaltoihin noin 850.000 vuotta sitten. Eloon jääneiden ja pelastuneiden joukossa olivat myös nuo »oikeamieliset» ihmiset, jotka viisaasti olivat osanneet hakeutua turvaan aarteineen . . .

Viides manner ja meidän nykyisen rotumme kotipaikka on salaisten tietojen mukaan Eurooppa, johon silloin luetaan mukaan Aasia ja Afrikka. Amerikka on oikeastaan vanhemman mantereen jäännös. Meidän maanosamme on siis viides, koska se on arjalaisen – viidennen juurirodun isänmaa. Näin on salainen tiede astunut »historian» maaperälle ja jättää »eksaktin» ja virallisen tieteen tehtäväksi selvittää Euroopan kohtalot jääkaudesta alkaen ja rotumme elämänvaiheet sen alkukantaisista oloista lähtien aina meidän päiviemme »korkeaan kulttuuriin» saakka.

Loppusanat

Olemme ohittaneet kierroksittain evoluution käännekohdan, ja asioiden järjestyksen mukaisesti tulisi nyt hengen vetää meitä puoleensa enemmän kuin aineen, totuuden kaipuun täyttää suurempi paikka rinnassamme kuin oman minän persoonallisen onnen kaipuu. Jos niin ei ole laita, voitane se laskea sen »syntitaakan» tiliin, jonka aiheutimme Lemuriassa ja Atlantiksessa loukatessamme Jumalaista lakia. Mekö? Niin todella; me itse olemme syylliset; emme me kärsi jonkun Aatamin tai Eevan vaan oman minämme tyhmyyden vuoksi, ja kärsimyksemme eivät johdu kenenkään epäoikeudenmukaisen ja oikukkaan Jumalan tahdosta. Emme ole myöskään luonnollisen valinnan tuloksia orangutangeista emmekä luonnonvoimien sokean toiminnan saavutuksia, joihin nähden siis synty ja synnintunto olisivat kirkollista hölynpölyä ja omatunto runollista kuvittelua – ei, meidän »perisyntimme» on kaikki se, minkä olemme perineet omalta menneisyydeltämme, ja omatunto on oman korkeamman minämme, viisaudenpojan ääni, »vapahtajan, jonka me joka päivä ristiinnaulitsemme lihassamme» hiljainen ääni.

Sillä ihminen, vaikka hänellä onkin erikoisasema »luomisessa», on samojen kehityslakien alainen kuin koko muukin luonto. Myös häntä koskee syysuhteen ja aikakautisuuden laki järkkymättömän ja lahjomattoman voimakkaasti. Ja juuri kun otetaan huomioon ne vaikutukset, jotka kohdistuvat häneen, tämä kaksinainen laki saa täyden valaistuksensa noissa tunnetuissa termeissä karma ja jälleensyntyminen.

Lukija muistane, että ihmisen päämääränä tässä manvantarassa on se, mitä kenties hieman epäasiallisesti olemme sanoneet »persoonallinen jumalolento», jolla kuitenkin on tarkoitettu kaiken käsittävän tiedon, viisauden ja rakkauden tietoisien täydellisyyden tilaa. Tämä tietoinen ja tietyissä mielessä *yksilöllinen* täydellisyys olisi sinänsä mahdoton saavuttaa ilman sitä kohti pyrkivää toimivaa minää. Vain luonnollisen vaistonsa ja vähitellen lisääntyvän maallisen ymmärryksensä ohjaamana ihminen ei koskaan olisi noussut siihen, minkä me nyt tunnemme ihmiseksi: aina kahden voiman, hyvän ja pahan, välisessä ristiriidassa, ja tietäen oman vastuullisuutensa. Tarvittiin sysäys ulkoapäin eli oikeammin *sisältäpäin* herättämään itsetietoisuus ja täydellistymisen kaipuu, sysäys, jonka perusta, kuten olemme nähneet, laskettiin silloin, kun kuolematon ja järkevä yksilöllisyys ruumistui. Olemme samoin nähneet, kuinka sangen harvat olivat kiinnostuneet järjen ponnisteluista ja tulkitsivat vasta heränneen kaipuunsa oikein. Useimmat – riemuissaan siitä vapaudentunnosta, joka tuli heihin ajattelevan ja tahtovan minän mukana – sekoittivat keskenään taivaallisen viisauden kaipuun ja maallisen ruumiillisen nautinnon halun ja »lankesivat» . . . ihmisen esikoisoikeudesta etsiä ääretöntä totuutta kiroukseen etsimään persoonallista rajoitettua onnea . . .

Tämä oli kuitenkin ainoa tapa saada tietoa ja voimaa. Lakina on kehitys, joka on hyvä ei rajoitus, joka on paha. Viisaudenpojan on noustava alennustilastaan, ja hänen on itse, tuon järkevän minän – joka oli ihmisen lankeemuksen aiheuttaja, hänen kiusaajansa – tultava hänen ylösnousemuksensa aiheuttajaksi, sovittajaksi ja vapahtajaksi.

Tähän ei selvästikään riitä yksi lyhyt maanpäällinen elämä. Jokaisen kuolemattoman, järkevän minän on sen vuoksi »synnyttävä yhä uudelleen», so. *kerta toisensa jälkeen pukeuduttava uuteen kuolevaiseen persoonallisuuteen*, jonka sydämen ovelle se kolkuttaa anoen sisäänpääsyä – aina siihen saakka kunnes »luonnollinen ihminen» kuuntelee sen ääntä ja avaa sydämensä ovet.

Se on todella raskas tehtävä! »Varjon» toisensa jälkeen minä hylkää epäonnistuneena yrityksenä, ja yhtä toivonta kuin epäoikeudenmukaista olisi sen kärsimys, jos nämä persoonallisuudet olisivat merkitystä ja sisäistä yhteyttä vailla. Mutta jälleensyntyymiseen liittyy karma katkeamattomin sitein. Jokainen uusi persoonallisuus on edellisen ja edellisten karma, so. jokainen persoonallisuus saavuttaa tietyn kehitysasteen yhden maaelämän aikana, ja kun persoonallisuutta elävöittävä järkevä minä seuraavan kerran pukeutuu katoavaiseen kehoon, tämä uusi persoonallisuus tuo mukanaan minän aikaisempien kokemusten tuloksen tietynä luonteensa (karaktäärinä); uusi elämä on siten menneen jatko. Työhön, joka keskeytyi levon, kuoleman unen ajaksi, ryhdytään jälleen siitä kohdasta, mihin se viime kerralla jäi. Se hyvä tai paha, mitä persoonallisuus ajatteli, sanoi, teki, lankeaa uudestaan

vastaavassa muodossa saman yksilöllisyyden seuraavan tai jonkin myöhemmän ruumistuksen osaksi. Jokainen on »oman onnensa seppä». Olkoon hedelmä paha tai hyvä, se on kuitenkin kasvanut siinä puussa, joka on kunkin itsensä istuttama menneisyyden yössä. Persoonallinen muisti ei tietenkään voi ulottua kauemmas kuin siihen, mitä ko. persoonallisuus on kokenut – se persoona, joka ei koskaan ennen ole ollut olemassa – mutta kuolematon minä näkee ja muistaa jälleensyntymiensä koko pitkän ketjun. Samoin sanotaan, että kun persoonallinen ihminen nousee korkeampaan minäänsä, hänkin tulee osalliseksi sen rajattomasta muistista.

Salainen viisus ei siis opeta persoonallista kuolemattomuutta; ei mikään, mikä ei itsessään ole kuolematon, voi siksi *tulla*. Kun kuolemanhetki koittaa, ruumis jää – sillä se on katoavainen kokonaisuutena ajatellen – kohtalonsa huomaa: kuolematon elämä, joka piti sitä yllä, vetäytyy pois ja ilmentää itseään muissa muodoissa – kuolematon minä, joka henkevoitti sen, nousee »jumalien maahan» (deevakhaaniin), jossa se odottaa seuraavan ruumistumisen hetken lyömistä, kuitenkin kantaen pois ja liittäen itseensä kaiken sen, mikä persoonallisuudessa oli ikuista järkeä . . . Lisättäköön kuitenkin, että kaikilla niillä, jotka uskovat persoonalliseen kuolemattomuuteen, ts. suurimmalla osalla, yhdistyy persoonallinen tietoisuus ruumiin kuoleman jälkeen minuuteen ja pysyy »paratiisin» lepoajan päättäneen maaelämän onnellisten ja hyvine hetkien autuaallisena jatkona – lepokauden, joka tavallisissa tapauksissa kestää 1500 vuotta; mutta sen pitempi ei »persoonallinen kuolemattomuus» ole. Sillä kun minä »kuolee deevakhaanista» ja syntyy jälleen uuteen maaelämään, se ottaa näytelläkseen uuden, ei ennen näytellyn osan, ja vastaluotu persoonallisuus esiintyy elämän näyttämöllä tietämättömänä menneestä sekä ottaa kannettavakseen vanhan persoonallisuuden karman ja jatkaa sen työtä . . .

Hitaasti käy kulku ylöspäin. Suunnattomia aikakausia tulee kulumaan, ennenkuin ihmiskunnalle kokonaisuudessaan koittaa se päivä, jolloin se lausuu Herransa ja Mestarinsa tervetulleeksi. Mutta se päivä on tuleva, sillä se on laki: elämän kärsimykset, sen sortuneet toiveet opettavat lopulta ihmisen näkemään, kuinka väärä ja harhaan johtava persoonallinen elämä on, ja että todellinen ja ikuinen on siinä, että hylkää oman minän toivomukset täyttääkseen korkeimman velvollisuuden käskyn, joka samalla on korkeimman autuuden käsky. Ja kun tuo päivä saapuu, silloin vapaa, kuolematon, itsetietoinen ihminen nostaa katseensa ikuista alkuperäänsä kohti ja alkaa pyrkiä yhdistymään jälleen kaikkeuden isään, josta hän »alussa» lähti ulos . . .

Teosofialla ei ole mitään itsenäistä eettistä järjestelmää. Sen etiikkaa ei voida erottaa sen metafysiikasta; se sisältyy siihen ja niin sanoaksemme muodostaa sen käytäntöön sovellutuksen: moraalit on siten käytännöllistä metafysiikkaa. Salainen oppi osoittaa kaiken yhteisen alkuperän ja ihmissuvun henkisen ykseyden. Ensimmäinen käsky sen moraalissa on sen vuoksi tämän tosiasian tunnustaminen ja »yleisen veljeyden» toteuttaminen ajatuksissa, sanoissa ja teoissa – eikä ainoastaan ihmisten välisen, vaan koko elävään luontoon kohdistuvan veljeyden toteuttaminen.

Toiseksi ikivanha viisus asettaa jälleen oikeuksiinsa uskon ihmisen jumalaiseen alkuperään, hänen korkeampaan minäänsä, joka on hänessä oleva mestari ja vapahtaja, josta hän itse on enemmän vai vähemmän väärä ilmaus. Hänen tehtävänsä on antaa korkeamman minän voittaa alaa sielussaan – ja tämä on silloin »sielun mystinen kasvu», käsittämätön asia sille, joka ei usko sieluun ja siihen, että Jumala asuu ihmisessä. Teosofian yksilöllinen etiikka ei sen vuoksi ole mikään käyttäytymissääntöjen kokoelma, ei mikään uusi järjestelmä monien entisten lisäksi, vaan kertomus tästä sielun kehittämisestä, kertomus »Jumalan valtakunnan tulemisesta».

* *
*

Antakoot nämä vajavaiset rivit lukijalle aavistuksen H. P. Blavatskyn teoksen laajasta sisällöstä. Hän on varmaankin pannut merkille, että se on teos, jota elämän syvistä asioista kiinnostunut ei voi jättää huomiotta ja joka yhä uudelleen on otettava esille, ellei sitä heti ole tajunnut. Sitä ei voida arvostella tavalliseen pinnalliseen tapaan.

E.
(= Pekka Ervast)

(Ruusu-Risti Maalis/Huhtikuu 3-4/1967, s. 1-13)